

СПІВРОБІТНИЦТВО США ТА МЕКСИКИ У СФЕРІ БОРОТЬБИ З НАРКОТИКАМИ

Стаття присвячена дослідженню проблеми наркобізнесу в Мексиці та розгляду американо-мексиканського співробітництва, спрямованого на припинення діяльності наркокартелей як загрози національної безпеки США.

Ключові слова: Мексика, США, наркобізнес, наркокартель.

Статья посвящена исследованию проблемы наркобизнеса в Мексике и рассмотрению американо-мексиканского сотрудничества, направленного на прекращение деятельности наркокартелей как угрозы национальной безопасности США.

Ключевые слова: Мексика, США, наркобизнес, наркокартель.

The article is devoted to the investigation of the drug industry problem in Mexico and to the examination of the American-Mexican cooperation which can be aimed to the stoppage of the drug chastener's activity as the treat to U.S. national security.

Key words: Mexico, USA, drug industry, drug chastener.

Проблема наркотиків стала однією з головних для усього світового співтовариства. Масштаби торгівлі «білою смертю» зараз настільки великі, що необхідна участь усіх країн у міжнародних акціях із її викорінення, до того ж заходи, що застосовуються, повинні бути послідовними та узгодженими.

Наркотики являють собою джерело внутрішньої нестабільності багатьох країн, вони породжують злочинність, підривають здоров'я та добробут нації. Наркобізнес породжує і суперечки між державами, призводить до напруження між ними. Прикладом можуть бути США та Мексика.

Хоча в Мексиці прийнята та здійснюється Національна програма боротьби з наркотиками, у США непокоїться, що мексиканська наркомафія за своїм впливом, особливо всередині країни, може зайняти місце колумбійських картелей. Наркокорупція в Мексиці, що охопила поліцію, слідчі та судові органи, політичних діячів та державних чиновників на всіх рівнях, змушує США бачити в Мексиці другу після Колумбії «наркодемократію» та здійснювати жорсткішу політику щодо свого південного сусіда.

Мексика є головним плацдармом постачання наркотиків у США. 70 % наркотиків та інших психотропних речовин потрапляє в цю країну з Мексики або через Мексику. Крім того, Мексика є крупним виробником марихуани у світі. За даними американських спецслужб, загальна вартість наркотиків, які щорічно перетинають річку Ріо-Гранде, по якій проходить американо-мексиканський кордон, перевищує десятки мільярдів доларів [1, с. 53].

Існує багато варіантів постачання наркотиків у Мексику повітрям, морем та суходолом. 15 % повітряних вантажів приймається в центральних

штатах країни, невеликі партії йдуть через Чьяпас, Табаско, Кампече та Кінтана-Роо, великі поступають на підпільні аеродроми в північних штатах, що межують зі США. Морські поставки також багатоваріантні, враховуючи, що Мексика має 11,5 тис. км узбережжя і близько 30 великих портів. Однак основна маса йде транзитом до США наземними маршрутами. Із Колумбії вантаж невеликими літаками переправляється в країни Центральної Америки, а звідти, через Мексику, у США. Зафіковано такі маршрути:

- по Панамериканському шосе: з Оахакі до м. Сьюадад-Хуарес на кордоні зі США (шосе проходить через штати Пуебла, Морелос, Гуанахуато, Сакатекас та Дуранго і Федеральний округ);

- шосейна дорога вздовж узбережжя Мексиканської затоки: із міста Вільярмоса (штат Табаско) до м. Матаморос (по цій дорозі йдуть в основному вантажі зі штатів Чьяпас та Оахака);

- шосе з Мехіко до м. Нуево-Ларедо на кордоні зі США [1, с. 54].

У Мексиці нараховується досить велика кількість наркокартелів, серед яких слід назвати такі: Ла Фамілія, Галф, Лос Зетас, Бельтран-Лейва, Сіналоа, Вісенте Каррільо Фуентес, Арельяно Фелікс або Тіхуана. Діяльність даних угруповань не обмежується лише збутом наркотичних речовин, вони також займаються викраденням людей, проституцією та здирництвом [4].

Новий виток боротьби з наркобізнесом у Мексиці розпочався в 2006 році з приходом до влади Філіпе Кальдерона, який одразу після інавгурації оголосив війну наркокартелям. Вважаючи мексиканський наркобізнес серйозною загрозою національній безпеці

власної країни, Барак Obama пообіцяв покласти край існуючій на північні напруженості і надати матеріальну підтримку мексиканському лідеру Феліпе Кальдерону, який вступив із наркобаронами у збройний конфлікт. Його жертвами на сьогоднішній день вважаються 12,3 тис. осіб. За повідомленнями американських ЗМІ, регулярні бойові зіткнення на рівні невеликих військових підрозділів проходять на території восьми з 32 штатів країни. У них бере участь 45 тис. солдатів мексиканської армії і 375 тис. поліцейських. У свою чергу, для участі в бойових діях керівники картелів створили невеликі приватні армії. Їх основу склали колишні бійці мексиканської армії і поліції. Кримінальні авторитети агітують їх за вступ до своїх лав і пропонують їм у рази більше того, що могла їм надати держава. У результаті тисячі військових щорічно дезертуєть із лав збройних сил. Таким чином, мексиканській армії протистоять близько 300 тис. членів кримінальних співтовариств, що користуються підтримкою місцевого населення. Фактично те, що відбувається в Мексиці, за своїми масштабами дуже нагадує громадянську війну [5, с. 40].

За допомогою терору картелі намагаються вплинути на громадську думку, знизити рейтинг чинного президента та позбавити його підтримки виборців. При цьому в середовищі місцевих політиків також чимало тих, хто, отримуючи гроши від мафії, відстоює її інтереси на найвищому рівні.

Проте, незважаючи на усі труднощі даної боротьби, уже сьогодні можна відзначити, що по корупції і позиціям наркобаронів, особливо в центрі і на північні країни, завдано сильного удару. Із державних органів було звільнено сотні продажних поліцейських, політиків і чиновників, заарештовано тисячі злочинців. У наркокартелів вилучені тонни наркотиків і майже третина мільярда доларів. У деякі штати країни для боротьби з бандитизмом введені армійські частини, які замінюють собою місцеву корумповану поліцію і демонструють місцевому населенню силу держави.

Однак, на даних досягненнях невдовзі можна буде поставити крапку. 2010 рік став для антинаркотичної війни президента Кальдерона багато в чому визначальним. Країна, чий бюджет залежить від цін на нафту (Мексика є одним зі світових експортерів чорного золота), у зв'язку зі світовою економічною кризою переживає непрості часи. Експерти не виключають, що бюджетні гроші, виділені на боротьбу з наркомафією, незабаром можуть вичерпатися. У злочинців доходи також знизилися, проте вони, за даними американської преси, знаходять усе нові джерела фінансування. Зокрема, подібно до своїх побратимів з Італії, вони обклавали даниною всі комерційні підприємства. Не відмовляються вони і від викрадення людей [3, с. 15].

У сформованій ситуації уряд Кальдерона дуже розраховує на допомогу США, які протягом усієї антинаркотичної кампанії підтримують дії Мехіко. Вашингтон виділяє на боротьбу з мексиканськими картелями десятки мільйонів доларів. Слід зазначити,

що у 80-х роках Мексика отримувала від США солідну фінансову допомогу для боротьби з наркобізнесом: наприклад, у 1989 році – 53 млн дол; у 1990 році – 50 млн дол; у 1991 році – 57 млн дол. Крім того, на території країни діяли співробітники американського Агентства по боротьбі з наркотиками, що контактували з місцевими правоохоронними органами [1, с. 58].

У 2007 році Сполучені Штати оголосили про виділення 1,4 млрд доларів протягом трьох років на боротьбу з наркокартелями, що базуються на території Мексики. Мексиканська армія отримує від американців зброю, а інструктори зі США тренують спеціальні підрозділи, призначенні для боротьби з наркобізнесом.

Однак, поряд із цим були і випадки, коли фінансова допомога з боку США припинялася: у 1992 році конгрес США прийняв закон проти зловживання наркотиками, у якому, у тому числі, встановлювалося: а) автоматична зупинка допомоги країнам, що вдаються до незаконного обігу наркотиків у великих розмірах; б) скасування для цих країн Всезагальної системи преференцій та в) переміщення допомоги в боротьбі з виробництвом та транспортуванням наркотиків у категорію зовнішньої допомоги, що поступово повинна скорочуватися. А в 1994 році в Мексиці була схвалена політика «мексиканізації» боротьби з наркотиками. Суть її полягала в тому, що країна не повинна вдаватися до іноземної допомоги. Та від цієї політики незабаром довелося відмовитися через нестачу фінансових засобів і постійного тиску з боку США, що засікали посадки літаків із великими партіями кокаїну на мексиканській території [2, с. 115].

Адміністрація Обами вживає активних заходів для боротьби з мексиканським наркотрафіком. Була посиlena охорона кордону, у регіон спрямовані сотні федеральних агентів по боротьбі з наркотиками. Було проведено низку спільних американо-мексиканських операцій проти картелей, яким було завдано значних втрат. Однак системою у двосторонніх відносинах подібні заходи поки не стали. Тим більше що американські сенатори і незалежні експерти вважають, що спільні дії двох урядів по боротьбі з незаконним обігом наркотиків поки зазнають невдачі. На думку ряду впливових політиків, Вашингтону і Мехіко необхідно діяти більш злагоджено і обмінюватися інформацією, яка потрапляє в розпорядження спецслужб [4].

Утім, навіть якщо спільні антинаркотичні операції і стануть постійними, а всі спільні плани Вашингтона і Мехіко будуть реалізовані, війна з наркомафією може закінчитися безрезультатно. І справа тут не тільки у відсутності коштів і корупції, що проникла у владні органи Мексики, а й у відсутності політичної волі – перш за все американської влади.

Із початку 1960-х років у США встановився досить високий попит на наркотики. Раніше ними були південноамериканські кокаїн та опіум, що поставляються колумбійцями. Зараз же їм на зміну прийшли мексиканські картелі, які постачають на ринок основну частку кокаїну, героїну і метафетамінів.

Навіть марихуана, яку, як недавно зізнався, пробував у молодості Барак Обама, має мексиканське походження. Тому очевидно, що тільки ефективна боротьба з наркозалежністю в США, які займають перше місце у світі за рівнем споживання кокаїну та марихуани, здатна покласти край надприбутків

мексиканських картелей. Оскільки, якщо існуватиме попит, то, відповідно, буде і пропозиція [5, с. 46].

Затягування вирішення проблеми наркобізнесу в Мексиці означає сповзання країни в безодні хаосу громадянської війни, а для США – появу нестабільного й небезпечноного сусіда на півдні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ермаков Г. П. Наркобизнес в Мексике / Г. П. Ермаков // Латинская Америка. – 1997. – № 3. – С. 52–60.
2. Жирнов О. А. Новое «Издание» панамериканизма : латиноамериканская политика Дж. Буша : аналит. обзор / О. А. Жирнов, И. К. Шереметьев. – РАН. ИНИОН. Центр науч.-информ. исслед. глобал. и регионал. проблем. отд. Зап. Европы и Америки ; [отв. ред. Л. В. Коваленко]. – М., 2005 – 132 с.
3. Латинская Америка : государство и общество перед вызовами XXI века // Латинская Америка. – 2009. – № 8. – С. 4–28.
4. Скотт С. Мексиканский наркобизнес / Стюарт Скотт, Алекс Поузи [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.psj.ru/press/detail.php?ID=28692>.
5. Сударев В. П. США после выборов : перспективы нововгого латиноамериканского курса / В. П. Сударев // Латинская Америка. – 2009. – № 7. – С. 39–47.